

ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Бугайчук К.Л.

завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна

Забезпечення органів Національної поліції України висококваліфікованими фахівцями, удосконалення системи їх професійного розвитку, а також належного правового і соціального забезпечення є першочерговими завданнями, які визначають ефективність та результативність функціонування всієї поліцейської системи. З цього природньо випливає те, що збереження кадрового потенціалу та соціальний захист працівників був визначений одним із стратегічних напрямів розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року [1].

Кадрове забезпечення діяльності органів та підрозділів Національної поліції спрямоване на реалізацію різнопланової низки завдань та функцій, які стосуються не тільки добору на службу в Національну поліцію, але й подальшу роботу із особовим складом щодо переміщення та просування по службі, здійснення професійного навчання або післядипломної освіти, забезпечення в органах та підрозділах поліції режиму законності, створення належних соціальних та фінансових умов виконання поліцейськими професійних повноважень.

У зазначеній публікації ми вважаємо за доцільне зупинитися на питаннях дослідження правових основ кадрового забезпечення діяльності Національної поліції, адже саме воно виступає надійним підґрунтям для подальшої організації кадрової роботи, визначення принципів і напрямів кадрової політики, всебічного розвитку кадрового потенціалу поліцейських органів та підрозділів.

Правовою основою організації та здійснення кадрового забезпечення в органах та підрозділах Національної поліції можемо визначити сукупність

правових норм, які містяться у чинному законодавстві та підзаконних нормативних актах, які регулюють питання формування професійного кадрового складу органів та підрозділів Національної поліції, здійснення подальшого організаційного супроводження його діяльності, створення належних умов для його правового і соціального захисту.

Вважаємо, що вищезазначені нормативно-правові акти доцільно систематизувати за юридичною силою, адже це значно полегшує усвідомлення їх загальної системи, а також дозволяє співвідносити окремі нормативні приписи за дією в просторі, часі та по колу осіб.

Норми Конституції України [2] є основою організації для будь-якої діяльності, яка пов'язана управління соціальними системами. Закріплені в ній права і свободи мають неухильно дотримуватися при здійсненні заходів кадрового забезпечення. Наприклад, усі працівники Національної поліції мають права на оплату праці, відпочинок, повагу до своєї гідності. Заходи кадрового забезпечення мають здійснюватися без обмежень чи привілеїв за ознаками раси, кольору шкіри, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження. Також процес притягнення працівників Національної поліції до юридичної відповідальності здійснюється з урахуванням положень Основного закону нашої держави в частині права на захист та презумпції невинуватості.

Окрім Конституції важливою складовою правової основи кадрової політики та кадрового забезпечення Національної поліції є норми міжнародних документів які стосуються забезпечення основоположних прав і свобод громадян, зокрема Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966, Загальної декларації прав людини від 10.12.1948. Крім того, слід відмітити й Рекомендацію Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики» 2001 року та резолюцію Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про Декларацію про поліцію» № 690 1979 року.

Законодавчі акти (закони, кодекси), складають значну частину правових підстав здійснення кадрового забезпечення в системі поліції. До них, насамперед, слід віднести положення Закону України «Про Національну поліцію» [3], який у розділах 6, 7, 9, регулює загальні питання роботи з кадрами, порядок добору на посади поліцейських, питання проходження служби в поліції, соціального та правового захисту працівників поліції. Наступним актом є Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» [4], що визначає сутність службової дисципліни в Національній поліції України, повноваження поліцейських та їхніх керівників з її додержання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження.

При доборі на посади поліцейських, впродовж проходження служби, професійного навчання та післядипломної освіти заходи кадрового забезпечення плануються та здійснюються з урахуванням законів України «Про очищення влади» від 16.09.2014 № 1682-VII, «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII, «Про державну таємницю» від 21.01.1994 № 3855-XII, «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

Слід також згадати й норми Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України, що встановлюють особливості адміністративної та кримінальної відповідальності за діяння, пов'язані із виконанням повноважень поліцейського, зокрема, в частині, переліку стягнень та покарань, що можуть бути накладені на працівників Національної поліції.

Укази Президента України, в основному, спрямовуються на визначення стратегічних цілей та завдань в кадровій політиці, а також регулюють питання заміщення окремих видів посад в органах та підрозділах МВС України і Національній поліції. Серед них відмітимо, насамперед, Укази Президента України від 01.02.2012 № 45/2012 «Про стратегію державної кадрової політики

на 2012-2020 роки» та від 09.12.2015 № 691/2015 «Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях».

Правові акти Кабінету Міністрів України в основному закріплюють підстави та порядок соціального і правового захисту поліцейських, що має позитивний вплив на формування професійного ядра, зменшення плинності кадрів, підвищення престижу служби в органах та підрозділах поліції. До переліку зазначених документів можна віднести наступні постанови: «Про деякі особливості грошового забезпечення та заробітної плати поліцейських та працівників Національної поліції» від 07.04.2015 № 260, «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції» від 11.11.2015 № 988, «Про затвердження Порядку виплати та визначення розміру грошової компенсації поліцейським за найм ними житла» від 24.10.2018 № 866, «Про затвердження Порядку забезпечення Державною іпотечною установою поліцейських та осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту житлом на умовах фінансового лізингу» від 14.11.2018 № 1201.

Нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України є ключовою складовою правової основи діяльності Національної поліції, в т.ч. й в питаннях організації кадрової роботи, реалізації загальнонаціональної та внутрівідомчої кадрової політики, забезпечення належних умов діяльності персоналу. За останні роки Міністерством внутрішніх справ було прийнято низку документів, що врегулювали порядок здійснення різнопланових етапів кадрового забезпечення: добір, переміщення та атестацію кадрів, організацію професійного навчання та професійної підготовки, забезпечення в органах Національної поліції дисципліни та законності, матеріально-технічне та фінансове забезпечення особового складу, порядок організації роботи підрозділів кадрового забезпечення, процедуру оформлення особових справ тощо. У якості прикладів вважаємо за доцільне вказати на наступні накази Міністерства внутрішніх справ: «Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських» від 25.12.2015 № 1631; «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості

кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України» від 09.02.2016 № 90; «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських» від 17.11.2015 № 1465; «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» від 09.11.2016 № 1179; «Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України» від 07.11.2018 № 893; «Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліцію» від 16.02.2016 № 105; «Про затвердження Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських» від 29.01.2018 № 51; «Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання» від 06.04.2016; «Про затвердження Порядку формування та ведення особових справ поліцейських» від 12.05.2016 № 377.

Література:

1. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80> (дата звернення 30.03.2019)
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379
4. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (дата звернення 20.03.2019)